

Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь

Установа адукацыі

“Мазырскі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя І. П. Шамякіна”

ШАМЯКІНСКІЯ ЧЫТАННІ:
ПІСЬМЕННІК – АСОБА – ЧАС

Матэрыялы VIII Міжнароднай навуковай канферэнцыі

Мазыр, 18–19 красавіка 2024 года

Мазыр
МДПУ імя І. П. Шамякіна
2024

УДК 821.09
ББК 83.3
Ш19

Рэдакцыйная калегія:

Т. М. Чэчка, кандыдат педагагічных навук,
дацэнт кафедры беларускай і рускай філалогіі (*адказны рэдактар*);

Л. М. Мазуркевіч, кандыдат філалагічных навук,
дацэнт кафедры беларускай і рускай філалогіі;

В. У. Сергушкова, кандыдат філалагічных навук,
дацэнт кафедры беларускай і рускай філалогіі

Друкуецца паводле плана навуковых і навукова-практычных мерапрыемстваў
УА МДПУ імя І. П. Шамякіна на 2024 год і загада па ўніверсітэце № 400 ад 05.04.2024

Шамякінскія чытанні: Письменник – Асоба – Час : матэрыялы VIII Міжнар. навук.
Ш19 канф., Мазыр, 18–19 крас. 2024 г. / УА МДПУ імя І. П. Шамякіна ; рэдкал.: Т. М. Чэчка
(адк. рэд.), Л. М. Мазуркевіч, В. У. Сергушкова. – Мазыр : МДПУ імя І. П. Шамякіна,
2024. – 210 с.

ISBN 978-985-477-919-5.

У зборніку прадстаўлены артыкулы ўдзельнікаў VIII Міжнароднай навуковай канферэнцыі “Шамякінскія чытанні: Письменник – Асоба – Час”, прысвечанай 103 гадавіне з дня нараджэння І. П. Шамякіна і 80-годдзю МДПУ імя І. П. Шамякіна. У цэнтры навуковай увагі аўтараў – асоба і творчасць І. П. Шамякіна, вызначальныя тэндэнцыі развіцця класічнай і сучаснай літаратуры, актуальныя праблемы мовазнаўства, педагогікі, гісторыі і інш.

Выданне адрасуецца выкладчыкам, аспірантам, магістрантам вышэйшых навучальных устаноў, настаўнікам, студэнтам, вучням агульнаадукацыйных школ.

Публікацыя ў аўтарскай рэдакцыі.

УДК 821.09
ББК 83.3

ISBN 978-985-477-919-5

© УА МДПУ імя І. П. Шамякіна, 2024

ЗМЕСТ

ТВОРЧАСЦЬ І ЛІТАРАТУРНА-ГРАМАДСКАЯ ДЗЕЙНАСЦЬ І. ШАМЯКІНА Ў КАНТЭКСЦЕ XX СТАГОДДЗЯ. ЛІТАРАТУРНЫЯ ГЕНЕРАЦЫІ XX–XXI СТСТ.: ЭСТЭТЫЧНА-АКСІЯЛАГІЧНЫЯ ПОШУКІ

Шамякіна Т.І. Міф зямлі і неба ў аповесцях Івана Шамякіна (на матэрыяле пенталогіі “Трывожнае шчасце”)	3
Коваль В.І., Сун Чжотао Профессор Е Южэнь – пераходчык романа І.П. Шамякіна «Сердце на ладони»	6
Марозава Т.А. Беларуская фальклорная творчасць канца XX стагоддзя: сацыяльныя аспекты функцыянавання	10
Шур В.В. Біяграфізм: прататыпы і мастацкія вобразы ў творах Івана Шамякіна	14
Ревуцкый О.І. О новых тенденциях в тропообразовании и синкретизме тропов	21
Людмила Беженару. Литературоведческая компаративистика: от деконструкции старой терминологической базы к восприятию образа «другого»	24
Чечко Т.Н. Нравственные приоритеты современности и литературное наследие Ивана Шамякина	35
Мазуркевіч Л.М., Прозарава Л.І. Фразеалагічныя адзінкі з асобнымі кампанентамі-саматызмамі ў рамане І.П. Шамякіна “Сэрца на далоні”	38

ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНАЯ СПАДЧЫНА БЕЛАРУСІ

Кісялёва Л.Г. Школьны літаратурны канон у Беларусі: пачатковы этап фарміравання	41
Буркова Г.В., Кураш С.Б. Аб некаторых лінгвакультурных ідэнтыфікатарах камунікатыўнага ландшафту Мазырска-Прыпяцкага Палесся	44
Соколовская О.Г., Ковалёва Е.В. Лексические особенности названий объектов коммерческой номинации Восточного Полесья	47
Клешчанок Р., Качук І.А. Мой вядомы продак Паўлюк Трус	50

МОВА І СТЫЛЬ МАСТАЦКАЙ ЛІТАРАТУРЫ

Андреева И.В. Об особенностях художественной картины мира Л. Андреева	55
Шаршнёва В.М. Прагматычная значнасць пыталніка ў мове сучаснай мастацкай прозы	57
Прохоренко Л.В., Шевченко М.Н. Функции метафор в романе И. Мележа «Люди на болоте»	61
Шаўчэнка М.М., Прахарэнка Л.В. Моўныя асаблівасці перакладу метафар аповесці Уладзіміра Караткевіча «Дзікае паляванне Караля Стаха» на аглайсую і рускую мовы	64
Косціна Ж.В. Актуалізацыя іроніі ў мастацкім мысленні прадстаўнікоў рамантызму	67
Ахраменко П.Е. Безличные синтаксические единицы как отражение языковой картины мира (на материале оригинальных и переводных произведений И.П. Шамякина)	70
Судибор И.Л., Таргонская А.А. Литературность романа А.С. Пушкина «Евгений Онегин»	73

Спіс выкарыстаных крыніц

1. Караткевіч, У. Збор твораў: Дзікае паляванне караля Стаха: Аповесць; Чорны замак Альшанскі: Раман / У. Караткевіч. – Мінск : Маст. літ., 1990. – 574 с.
2. Короткевич, В. Дикая охота короля Стаха / В. Короткевич. [Электронный ресурс]. – 2024. – Режим доступа: https://knihi.com/Uladzimir_Karatkievic/King_Stachs_Wild_Hunt-eng.html – Дата доступа: 08.04.2024.

АКТУАЛІЗАЦЫЯ ІРОНІІ Ў МАСТАЦКІМ МЫСЛЕННІ ПРАДСТАЎНІКОЎ РАМАНТЫЗМУ

Ж.В. Косціна

старшы выкладчык кафедры філалогіі ДУА «Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт»
(г. Баранавічы, Рэспубліка Беларусь)

Актуальнасць даследавання рамантычнай іроніі абумоўлена ўзрастаючай цікавасцю да літаратуры Беларусі XIX стагоддзя, што тлумачыцца жаданнем акрэсліць нацыянальныя каштоўнасці, якія аформіліся ў шматмоўным слоўна-мастацкім матэрыяле. Эстэтычны ідэал выказваўся самабытнай, арыгінальнай творчай асобай, якая хутка засвойвала прынцыпы новай мастацкай праграмы, звязанай з эстэтыкай і філасофіяй культуры еўрапейскага кантынента ў канцы XVIII – першай паловы XIX стагоддзя. Расчараванне ў выніках Вялікай французскай рэвалюцыі выклікала іранічнае стаўленне да гісторыі, што прадвызначыла з’яўленне прынцыпу рамантычнай іроніі ў філасофскім і мастацкім матэрыяле. Гэты эстэтычны прынцып абумовіў ідэйны змест і кампазіцыйнае афармленне літаратурнага твора першай паловы XIX стагоддзя ў Беларусі. У навуковай айчыннай літаратуры адсутнічае асэнсаванне творчасці пісьменнікаў праз высвятленне прысутнасці рамантычнай іроніі ў мастацкіх тэкстах.

Іронія як эстэтычная катэгорыя недастаткова даследавана айчыннымі філосафамі і літаратуразнаўцамі. Сутнасць гэтай катэгорыі ў розных мастацкіх сістэмах праяўлялася па-рознаму. Іронія заключае ў сабе элемент іншасказальнасці, хітрасці ці падману. Аднак, у адрозненні ад падману, іронія не хавае ісціну, але выражае яе асаблівым, іншасказальным чынам. Іронія з’яўляецца асноўным прыёмам нізкага барока ў літаратуры Беларусі XVII–XVIII стагоддзяў. Упершыню прынцып рамантычнай іроніі прадстаўлены ў паэмах «Энеіда навыварат», «Тарас на Парнасе», у творах Я. Баршчэўскага, В. Дуніна-Марцінкевіча, у беларускай аповесці Г. Мастоўскай «Не заўсёды так робіцца, як гаворыцца», Г. Жавускага «Успаміны Сапліцы», І. Яцкоўскага «Успаміны квестара», І. Яцкоўскага «Аповесці з майго часу, альбо Літоўскія прыгоды».

Рамантызм актуалізаваў асаблівую эстэтычную катэгорыю – іронію. Іронія ў рамантыкаў мае ўніверсальнае значэнне, бо ў генезісе гэтай мастацкай сістэмы важную ролю адыграла расчараванне ў выніках Вялікай французскай рэвалюцыі. Іронія гісторыі стала калыскаю рамантызму, бо «людзі, якія хваліліся тым, што зрабілі рэвалюцыю, заўсёды пераконваліся на наступны дзень, што яны не ведалі, што рабілі, што зробленая рэвалюцыя зусім не падобная на тую, якую яны хацелі зрабіць. Гэта тое, што Гегель называў іроніяй гісторыі» [1, с. 282].

У літаратуры Беларусі гісторыя адкрываецца паступова, яна не адразу становіцца эстэтычнай каштоўнасцю і займае значнае месца. Ганна Мастоўская (каля 1762 – каля 1833) з’яўляецца першай пісьменніцай, якая адаптавала на землях былой Рэчы Паспалітае гатычны раман, а таксама стварыла першы «ліцвінскі» псеўдагістарычны раман. Гатычны раман – «раман у заходне-еўрапейскай і амерыканскай літаратуры

2-й паловы 18 – пач. 19 стст., багаты на выяўленне звышнатуральнага і жахлівага» [2, с. 301]. У псеўдагістарычных творах рэдка згадваюцца сапраўдныя асобы даўніны і сапраўдныя падзеі, яны з’яўляюцца прадуктам фантазіі аўтара. Але менавіта гатычная і псеўдагістарычная проза, на думку беларускай даследчыцы І. Бурдзялёвай, становіцца пачаткам гістарычнай прозы: «Сапраўды, хаця літаратурная готыка была міжнародным феноменам, тыпалогія гатычнага рамана была скіравана на падкрэсліванне нацыянальнай спецыфікі, на распрацоўку тэматыкі нацыянальнай даўніны. Невыпадкова ў англійскай літаратуры лагічным працягам гатычнага рамана сталіся гістарычныя творы Вальтэра Скота. Шэраг містычных твораў Мастоўскай таксама прысвечаны мастацкаму спасціжэнню старажытнай гісторыі сваёй краіны. Іх нацыянальная адметнасць падкрэсліваецца аўтаркай у падзагалоўках: “аповесць руская”, “аповесць літоўская”, “жмудская»» [3]. Так, аповесць «Не заўсёды так робіцца, як гаворыцца» каменціруецца як «Беларуская аповесць, расказаная стогадоваю дамаю» і мае наступны пачатак «Даўно, да першага захопу тае часткі Літвы, якую называюць Белай Руссю, жыў у гэтай правінцыі багаты шляхціц, які меў адну толькі дачку Элеанору» [4, с. 33]. Верагодная гістарычная асоба, якая згадваецца ў аповесці, – «рускі князь Святаполк». Ягоны сын «Вратыслаў меў у сабе гожага кавалера, які паходзіў са знатнага літоўскага роду» [4, с. 42]. Як сцвярджае Вікіпедыя, Святаслаў-Мірскі меў уладанні ў паўночна-заходняй частцы сучаснай Беларусі. Упершыню ён згадваецца ў гісторыі Вялікага Княства Літоўскага XV стагоддзя як гаспадар Міёраў Полацкага княства Кіеўскай Русі.

Важнай адзнакай псеўдагістарычнай прозы з’яўляецца семантычная частка «псеўда», якая ілюструе не толькі размытую, ігнаруючую праўду, гісторыю, але і іранічнае стаўленне да рэчаіснасці ўвогуле. Як вядома, іронія ў эстэтыцы рамантызму становіцца асноўнай катэгорыяй. Стогадовая дама, згадваючы сябе ў пятнаццацігадовым узросце, канстатавала, што ў маладосці «шчыра можна абяцаць тое, чаго мы не можам выканаць» [4, с. 34]. Гэта тычылася маладых рыцараў, якія славіліся мужнасцю, адказнасцю, самаадданым каханнем, самаахвярным служэннем сваёй панне. Але мужчыны «не могуць быць іншымі, а толькі такімі, якімі іх стварыла неба» [4, с. 34]. Кавалер Вратыслаў, які ўпершыню з’яўляецца перад прыгажуняй Барвінаю «на белым як снег кані, зброя блішчыць, на шчыце дывіз: “Яшчэ вольны”» [4, с. 37], жадае скрыжаваць дзіды за адну з цудоўных дам. Каханне рыцара да сваёй панны выпрабоўваецца ўяўнай атрутай, якую трэба выпіць Вратыславу, інакш лёс не пашкадуе Барвіну – яна памрэ праз тры дні. Адважны юнак спачатку хапае кубак, «аднак прыроджаная любоў да жыцця, агіда да самагубства, тое, што наймужнейшага рыцара робіць занадта баязлівым, каб ён мог дабраахвотна памерці, гэта стрымала Вратыслава ад выканання ахвяры» [4, с. 55]. У нязручным становішчы знаходзіцца і Барвіна, якая хацела аддаць «жыццё за Вратыслава, але з тае прычыны, што ён не меў адвагі памерці за яе, была ў роспачы» [4, с. 55]. Г. Мастоўская іранізуе над маладымі героямі рыцарскіх часоў, разумеючы рэальную прыроду чалавек. Іранічнае стаўленне пісьменніцы да сучасных кавалераў выяўляецца ў параўнанні стогадоваю дамаю Людгардаю іх з рыцарамі, калі «шышак, панцыр і дзіда гэтак жа былі ў модзе, як цяпер фракі, камізэлькі і кійкі ў руцэ» [4, с. 35].

Прысутнічаюць розныя шляхі і формы пранікнення гісторыі ў літаратуру, якія залежаць ад разнастайных падстаў, нагодаў звароту да мінулага. У літаратуры рамантызму такім шляхам з’яўлялася іранічнае стаўленне мастакоў слова да пэўных дзяржаўных дзеячаў, а таксама кіруючай эліты, якое рэалізуецца пераважна ў форме ўспамінаў (мемуараў). Генрык Жавускі ва «Успамінах Сапліцы», Ігнацы Ходзька ва «Успамінах квестара», Ігнацы Яцкоўскі ў «Аповесці з майго часу, альбо Літоўскія прыгоды» не толькі “назіраюць” за сваімі персанажамі, але даюць ім трапную сатырычную, а часам і гратэскую характарыстыку. Гэта тлумачыцца прынцыпам “іроніі гісторыі”, які заключаецца ў радыкальным несупадзенні мэтай чалавечых намаганняў

у сацыяльнай сферы і атрыманых вынікаў. Задача такіх твораў дакладна сфармулявана Ігнатам Яцкоўскім ва «Уступе» да кнігі: «Смеючыся, казаць праўду; бавячы вучыць» [4, с. 506]. Калі аўтары імкнуцца асэнсаваць грамадска-палітычныя праблемы свайго часу, то звяртаюцца да мастацкага аналізу асобаў, якія стваралі гісторыю і ад якіх грамадства вымагала рэалізацыі сваіх мараў і спадзяванняў. У літаратуры Беларусі першай паловы XIX стагоддзя паўстаюць вобразы Караля Радзівіла Панае Каханку, удзельніка Барскай канфедырацыі, Сапега, старасты слонімскага. Гэтыя гістарычныя асобы актыўна ўдзельнічалі ў ваенных і палітычных рухах на тэрыторыі былога Вялікага Княства Літоўскага. Кароль Радзівіл быў патрыётам сваёй Бацькаўшчыны, вельмі ўплывовай асобай сярод шляхты, да прадстаўнікоў якой звяртаўся ўлюбёнымі словамі «пане каханку», за што атрымаў адпаведную мянушку. У раздзеле «Князь Радзівіл Панае Каханку» рамана Генрыка Жавускага «Успаміны Сапліцы» князь паўстае асобай прымхлівай, помслівай, але вельмі дасціпнай, хітрай. Ён баяўся заставацца адзін, таму побач з ім «айцец Ідзі, што быў вялікім экзарцыстам (а князь моцна баяўся злых духаў, дык прасіў яго, каб у келлі побач спаў), ды яшчэ Непта, вялізарная выжліца, фаварытка князя» [4, с. 310]. Каб шляхта прагаласавала за блізкага яму кандыдата, ён як спрактыкаваны палітык падкупляе яе: «Пасля добра п’яны князь пачаў распранацца, з добрым сэрцам бэсцячы шляхту. Аднаму даў залаты пас, мовячы: “Дарую дурню!”, другому – кунтуш: “На, свіння!”, таму – жамчужную шпільку: “Трымай, асёл!”, іншаму – жупан: “Вазьмі, ёлупень!”, а сам застаўся ў амарантавых гайдаварых і ў кашулі, на якой вісела вялізарная ладанка» [4, с. 318]. Письменнікі, творчы талент якіх цэласна раскрыўся ў 30–50 гады XIX стагоддзя, больш абвострана і трагічна асэнсоўвалі падзеі, звязаныя са знікненнем Рэчы Паспалітай пасля падзелаў паміж Расіяй, Прусіяй і Аўстрыяй. Яны, пазбаўляючыся ілюзій, кардынальна пераглядалі ролю шляхты ў сацыяльна-палітычным будаванні краіны, што можна заўважыць у іранічным стаўленні да шляхціца, які быў “роўны ваяводзе”. Калісьці гераічная частка грамадства, якая абараняла інтарэсы радзімы, зараз, гарлячы і выхваляючыся, ідзе на соймавую сесію «пасля бігасу і паленага крупнічку (грэтая гарэлка з мёдам і прыправамі)» [4, с. 352], вырашаць палітычныя пытанні.

Рамантычная іронія як эстэтычны прынцып беларускага рамантызму знайшла сваю рэалізацыю ў сінтэзе дзвюх непадобных, супярэчлівых філасофскіх канцэпцый, спароджаных Вялікай французскай рэвалюцыяй – нямецкай і англійскай. Калі нямецкія рамантыкі і прапагандавалі «свабоду ў сабе», выключная асоба была інтравертам, паэтызавала суб’ектыўны свет, то англійскія рамантыкі былі адкрытыя сусвету, яны дзейнічалі ў аб’ектыўнай рэальнасці. Міфалагізацыя, казачнасць сюжэтаў мастацкіх твораў – рэдкая з’ява ў англійскім рамантызме. Яшчэ ў XVIII стагоддзі ў Англіі вызначыліся істотныя асаблівасці рамантычнага светасузірання – іранічная самаацэнка, антырацыяналізм, уяўленне аб арыгінальным, незвычайным, невыказальным, цяга да мінулага. Межавіта ў англійскіх крыніцах вызначылася этыка бунтарскага індывідуалізму, ідэя народнасці. Англійскія рамантыкі, працягваючы «справу Свабоды», якую распачала французская рэвалюцыя, звярталіся да так званай «Слаўнай рэвалюцыі» 1688–1689 гадоў, калі быў зацверджаны класавы кампраміс паміж старымі і новымі сацыяльнымі сіламі, якія аб’ядналіся пад мінулай эгідай, – кароны і парламента.

Сінтэз нямецкага і англійскага духу рамантызму ў літаратуры Беларусі першай паловы XIX стагоддзя пацвярджаецца назвай артыкула Адама Міцкевіча «Гётэ і Байран», дзе Гётэ – сімвал нямецкага філасофска-мастацкага асэнсавання гісторыі і сучаснай рэчаіснасці, а Байран – сімвал англійскага імкнення змяняць свет, уплываць на гісторыю, удзельнічаючы ў падзеях непасрэдна. Байран зрабіў вялікі ўплыў на літаратуру філаматаў і філарэтаў. Ім захапляўся Адам Міцкевіч. Калі звярнуць увагу на жыццёвыя пуцявіны абодвух рамантыкаў, то аналогіі выяўляюцца ярка: прахільнасць да вандраванняў, свядомае ўключэнне ў адкрытую барацьбу за свабоду і незалежнасць. Найбольш уражвае трапнае, дакладнае апісанне Міцкевічам лірыкі

кахання Байрана ў артыкуле «Гётэ і Байран»: «Байран захоўваў да самай смерці свае пачуцці, ці жывыя ўспаміны пра тых жанчын, якіх ён кахаў у маладосці; кожны раз, калі ён апісваў каханне, яно пастаянна было перад яго вачамі, і ён не мог стрымаць пры гэтым парываў сваіх пачуццяў. Першая жанчына, якую ён кахаў, перадала характар свой усім гераіням сваёй паэзіі» [5]. Такой жанчынай-музай была для Адама Міцкевіча Марыля Верашчака. Для Гётэ, на думку нашага земляка, такіх рэальных асоб не існавала, бо «Гётэ не мог пазнаць сваіх каханак і сябровак у вобразах гераіняў, ні да кога з іх ён не быў прывязаны шчыра; як відаць, ён знаходзіў своеасабліваю забаву ў тым, што выводзіў на сцэну новыя і новыя вобразы і надаваў ім штучныя формы» [5]. Такім парадкам, Адам Міцкевіч не наўмысна ўказвае на сточанасць у літаратурнай тканіне Беларусі двух розных відаў рамантызму.

Такім чынам, эстэтычная катэгорыя іроніі, якая была актуалізавана ў літаратуры рамантызму, знайшла розныя шляхі праяўлення ў літаратуры Беларусі першай паловы XIX стагоддзя. Рамантычная іронія як тып мастацкага мыслення рэалізавалася ў псеўдападыходзе да гісторыі і ўвогуле да жыцця ў аповесці «Не заўсёды так робіцца, як гаворыцца» Г. Мастоўскай. Сатырычным пафасам прасякнута апісанне дзейнасці дзяржаўных кіраўнікоў і шляхты ва «Успамінах Сапліцы» Генрыка Жавускага, «Успамінах квестара» Ігнацыя Ходзькі, у «Аповесці з майго часу, альбо Літоўскія прыгоды» Ігнацыя Яцкоўскага. Рамантычная іронія як эстэтычны прынцып беларускага рамантызму рэалізавалася ў сінтэзе дзвюх непадобных, супярэчлівых філасофскіх канцэпцый – нямецкай і англійскай, што знайшло адлюстраванне ў творчасці пісьменнікаў Беларусі першай паловы XIX стагоддзя.

Спіс выкарыстаных крыніц

1. Новейший философский словарь / Сост. А.А. Грицанов. – Минск : В.М. Сканкун, 1998. – 896 с.
2. Краткая литературная энциклопедия: в 9 т. / под общ. ред. А. А. Суркова. – М. : Сов. энциклопедия, 1964. – Т. 3. – 1056 с.
3. Бурдзялёва, І. Традыцыі гатычнага рамана ў Г. Мастоўскай і Я. Баршчэўскага / І. Бурдзялёва [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу : <https://elib.bsu.by/handle/123456789/19694>. – Дата доступу : 07.03.2024.
4. Літаратура першай паловы XIX стагоддзя / укладанне і каментарыі М. В. Хаўстовіча ; навук. рэд. С. Л. Гаранін. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2012. – 1086 с.
5. Міцкевіч, А. Гёте і Байрон / А. Міцкевіч [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу : http://az.lib.ru/m/mickewich_a/text_1827_goethe_i_byron.shtml. – Дата доступу : 14.10.2021.

БЕЗЛИЧНЫЕ СИНТАКСИЧЕСКИЕ ЕДИНИЦЫ КАК ОТРАЖЕНИЕ ЯЗЫКОВОЙ КАРТИНЫ МИРА (НА МАТЕРИАЛЕ ОРИГИНАЛЬНЫХ И ПЕРЕВОДНЫХ ПРОИЗВЕДЕНИЙ И.П. ШАМЯКИНА)

П.Е. Ахраменко

кандидат филологических наук, доцент УО МГПУ им. И.П. Шамякина
(г. Мозырь, Республика Беларусь)

В языке мы отражаем свое представление людей об окружающем нас мире.

Обработанные языком структуры включаются в целостную систему знаний – языковую картину мира, которая способна обеспечивать ориентацию человека в окружающей среде и даже в определённой степени управлять его поведением. Обмен знаниями между людьми служит формированию и пополнению представления об общей картине мира. В памяти каждого индивида (в его нейропсихологических механизмах) хранится общий для данного коллектива язык (знание языковых единиц